

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА
УПРАВА ЗА ДУВАН
01-0 Бр: 727/15
Београд, 12.11.2015.године

На основу члана 16. став 1. Закона о заштити узбуњивача („Сл. гл. РС” бр. 128/14) и Правилника о начину унутрашњег узбуњивања, начину одређивања овлашћеног лица код послодавца, као и другим питањима од значаја за унутрашње узбуњивање код послодавца који има више од десет запослених („Службени гласник РС” бр. 49/15), Управа за дуван, доноси

АКТ О ПОСТУПКУ УНУТРАШЊЕГ УЗБУЊИВАЊА

Предмет уређивања

Члан 1.

Овим актом уређује се поступак унутрашњег узбуњивања унутар Управе за дуван (у даљем тексту: Послодавац), у складу са одредбама Закона о заштити узбуњивача (у даљем тексту: Закон), и Правилника о начину унутрашњег узбуњивања, начину одређивања овлашћеног лица код послодавца, као и другим питањима од значаја за унутрашње узбуњивање код послодавца који има више од десет запослених (у даљем тексту: Правилник).

Значење појединих појмова

Члан 2.

- 1) „Узбуњивање” је откривање информације која садржи податке о кршењу прописа, кршењу људских права, вршењу јавног овлашћења противно сврси због које је поверено, опасности по живот, јавно здравље, безбедност, животну средину, као и ради спречавања штете великих размера. Информација може да садржи потпис узбуњивача и податке о узбуњивачу. Послодавац и овлашћени орган дужни су да поступају и по анонимним обавештењима у вези са информацијом, у оквиру својих овлашћења.
- 2) „Узбуњивач” је физичко лице које изврши узбуњивање у вези са својим радним ангажовањем, поступком запошљавања, коришћењем услуга државних и других

органа, носилаца јавних овлашћења или јавних служби, пословном сарадњом и правом власништва на привредном друштву;

3) „Унутрашње узбуњивање” је откривање информације послодавцу.

I ПОСТУПАК УНУТРАШЊЕГ УЗБУЊИВАЊА

Покретање поступка

Члан 3.

Поступак унутрашњег узбуњивања започиње достављањем информације послодавцу, односно лицу овлашћеном за пријем информације и вођење поступка у вези са узбуњивањем.

Достављање информације у вези са унутрашњим узбуњивањем врши се лицу овлашћеном за пријем информације и вођење поступка у вези са унутрашњим узбуњивањем.

Достављање информације у вези са унутрашњим узбуњивањем врши се писмено или усмено.

Достављање информације

Члан 4.

Писмено достављање информације у вези са унутрашњим узбуњивањем може се учинити непосредном предајом информације у вези са унутрашњим узбуњивањем, обичном или препорученом пошиљком, као и електронском поштом, на имејл лица овлашћеног за пријем информације и вођење поступка у вези са унутрашњим узбуњивањем, уколико постоје техничке могућности. Ако је поднесак упућен електронском поштом, као време подношења послодавцу сматра се време које је назначено у потврди о пријему електронске поште, у складу са Законом.

Уколико се достављање писмена о информацији у вези са унутрашњим узбуњивањем врши обичном или препорученом пошиљком, односно електронском поштом, издаје се потврда о пријему информације у вези са унутрашњим узбуњивањем. У том случају се као датум пријема код препоручене пошиљке наводи датум предаје пошиљке пошти, а код обичне пошиљке датум пријема пошиљке код послодавца.

Обичне и препоручене пошиљке на којима је означено да се упућују лицу овлашћеном за пријем информације и вођење поступка у вези са унутрашњим узбуњивањем код послодавца или на којима је видљиво на омоту да се ради о информацији у вези са унутрашњим узбуњивањем може да отвори само лице овлашћено за пријем информације и вођење поступка у вези са унутрашњим узбуњивањем.

Уколико се достављање информације врши непосредном предајом писмена или усмено, саставља се потврда о пријему информације у вези са унутрашњим узбуњивањем, и то приликом пријема писмена, односно приликом узимања усмене изјаве од узбуњивача.

Потврда о пријему информације

Члан 5.

Потврда о пријему информације у вези са унутрашњим узбуњивањем треба да садржи следеће податке: кратак опис чињеничног стања о информацији у вези са унутрашњим узбуњивањем; време, место и начин достављања информације у вези са унутрашњим узбуњивањем, број и опис прилога поднетих уз информацију о унутрашњем узбуњивању, податке о томе да ли узбуњивач жели да подаци о његовом идентитету не буду откривени, податке о послодавцу, печат послодавца, потпис лица овлашћеног за пријем информације и вођење поступка у вези са унутрашњим узбуњивањем.

Потврда о пријему информације у вези са унутрашњим узбуњивањем може садржати потпис узбуњивача и податке о узбуњивачу, уколико он то жели.

Записник о усмено достављеној информацији

Члан 6.

Усмено достављање информације у вези са унутрашњим узбуњивањем врши се усмено на записник.

Такав записник садржи: податке о послодавцу и лицу које саставља записник; време и место састављања; податке о присутним лицима, опис чињеничног стања о информацији у вези са унутрашњим узбуњивањем, податке о времену, месту и начину кршења прописа из области радних односа, безбедности и здравља на раду, људских права запослених, опасностима по њихов живот, здравље, општу безбедност, животну средину, указивање на могућност настанка штете великих размера и друго; примедбе узбуњивача на садржај записника или његову изјаву да нема примедбе на записник и да се у потпуности слаже са његовом садржином; потпис лица овлашћеног за пријем информације и вођење поступка у вези са унутрашњим узбуњивањем; печат послодавца.

Поступање по информацији

Члан 7.

Лице овлашћено за пријем информације и вођење поступка у вези са узбуњивањем дужно је да пре давања изјаве о информацијама у вези са унутрашњим узбуњивањем: обавести узбуњивача о својим правима прописаним Законом, а нарочито да не мора откривати свој идентитет, односно да не мора потписати записник и потврду о пријему информације у вези са унутрашњим узбуњивањем; поучи узбуњивача да своје информације у вези са унутрашњим узбуњивањем даје под пуном материјалном и кривичном одговорношћу, те да давање лажног изказа представља кривично дело предвиђено одредбама Кривичног законика.

Члан 8.

У случају анонимних обавештења, поступа се у складу са Законом. Послодавац не сме предузимати мере у циљу откривања идентитета анонимног узбуњивача.

Члан 9.

Након пријема информације, послодавац је дужан да по њој поступи без одлагања, а најкасније у року од 15 дана од дана пријема информације. Обавеза поступања по информацији подразумева да је послодавац дужан да у прописаном року започне поступак из своје надлежности, тј. да предузме активности или донесе акт којим би се започео поступак поводом откривене информације. То не значи и завршетак поступка.

У циљу провере информације у вези са унутрашњим узбуњивањем, предузимају се одговарајуће радње, о чему се обавештава послодавац, као и узбуњивач, уколико је то могуће на основу расположивих података.

Послодавац се обавезује да предузме све расположиве радње и мере у циљу утврђивања и отклањања неправилности на које указује информација, као и да обустави све утврђене штетне радње и отклони последице.

Члан 10.

Приликом вођења поступка унутрашњег узбуњивања, овлашћено лице које води поступак може узимати изјаве од других лица, у циљу провере информације у вези са унутрашњим узбуњивањем, о чему саставља записник.

Такав записник садржи:

- податке о послодавцу и лицу које саставља записник,
- време и место састављања,
- податке о присутним лицима,
- опис утврђеног чињеничног стања поводом информације у вези са унутрашњим узбуњивањем,
- примедбе присутног лица на садржај записника или његову изјаву да нема примедбе на записник и да се у потпуности слаже са његовом садржином,
- потпис присутних лица и лица овлашћеног за пријем информације и вођење поступка у вези са унутрашњим узбуњивањем,
- печат послодавца.

Информисање узбуњивача

Члан 11.

На захтев узбуњивача, послодавац је дужан да му пружи обавештења о току и радњама предузетим у поступку, као и да му омогући увид у списе предмета и да присуствује радњама у поступку.

Послодавац је дужан да обавести узбуњивача о исходу поступка у року од 15 дана по његовом окончању.

Члан 12.

По окончању поступка овлашћено лице: саставља извештај о предузетим радњама у поступку о информацији у вези са унутрашњим узбуњивањем; предлаже мере ради отклањања уочених неправилности и последица штетне радње насталих у вези са унутрашњим узбуњивањем.

Извештај о предузетим радњама

Члан 13.

Извештај о предузетим радњама у поступку о информацији у вези са унутрашњим узбуњивањем из члана 12. овог правилника доставља се: 1) послодавцу и 2) узбуњивачу.

Извештај треба да садржи:

- време, место и начин пријема информације у вези са унутрашњим узбуњивањем,
- радње које су након тога предузете у циљу провере информације у вези са унутрашњим узбуњивањем,
- која су лица обавештена о радњама предузетим у циљу провере информације у вези са унутрашњим узбуњивањем уз навођење датума и начин њиховог обавештавања,
- шта је утврђено у поступку о информацији, уз навођење конкретног чињеничног стања, да ли су утврђене неправилности и штетне радње као и њихов опис, као и да ли су такве радње изазвале штетне последице,
- потпис лица овлашћеног за пријем информације и вођење поступка у вези са унутрашњим узбуњивањем,
- печат послодавца.

Члан 14.

Узбуњивач се може изјаснити о извештају о предузетим радњама у поступку о информацији у вези са унутрашњим узбуњивањем у року од 15 дана.

Предлагање мера

Члан 15.

На основу поднетог извештаја, лице овлашћено за пријем информације и вођење поступка у вези са унутрашњим узбуњивањем предлаже мере у циљу отклањања утврђених неправилности и начин отклањања последица штетних радњи насталих у вези са унутрашњим узбуњивањем у року од петнаест дана од дана достављања извештаја послодавцу и узбуњивачу.

Ради отклањања уочених неправилности и последица штетне радње настале у вези са унутрашњим узбуњивањем могу да се предузму одговарајуће мере на основу извештаја из става 1. овог члана, о чему овлашћено лице доноси предлог мера.

Предлог мера ради отклањања неправилности и последица штетне радње насталих у вези са унутрашњим узбуњивањем обавезно садржи:

- податке о послодавцу и лицу које саставља записник,
- време и место састављања,
- навођење и детаљан опис неправилности, штетних радњи и последица ових радњи у вези са унутрашњим узбуњивањем утврђених извештајем,
- конкретне мере које се предлажу ради отклањања наведених неправилности и последица штетних радњи насталих у вези са унутрашњим узбуњивањем утврђених извештајем као и рокове за њихово извршење,
- образложење због чега се баш тим предложеним мерама отклањају утврђене неправилности и последице штетне радње настале у вези са унутрашњим узбуњивањем,
- име лица овлашћеног за пријем информације и вођење поступка у вези са унутрашњим узбуњивањем,
- печат послодавца.

II ПРАВО НА ЗАШТИТУ УЗБУЊИВАЧА

Члан 16.

Узбуњивач има право на заштиту, у складу са законом:

- ако изврши узбуњивање код послодавца, овлашћеног органа или јавности на начин прописан законом,
- ако открије информацију која садржи податке о кршењу прописа и др. у року од једне године од дана сазнања за извршену радњу због које врши узбуњивање, а најкасније у року од десет година од дана извршења те радње. Овде се ради о року у којем је потребно извршити узбуњивање да би се касније могла остварити заштита у случају евентуалне штете,
- ако би у тренутку узбуњивања, на основу расположивих података, у истинитост информације, поверовало лице са просечним знањем и искуством као и узбуњивач.

Члан 17.

Право на заштиту имају и повезана лица.

Повезано лице је супружник или ванбрачни партнер узбуњивача, крвни сродник, као и свако друго лице које се према другим основама и околностима може оправдано сматрати интересно повезаним са узбуњивачем.

Да би имало заштиту као узбуњивач, повезано лице треба да докаже да је повезано са узбуњивачем, при чему су врста и степен повезаности ирелевантни за остваривање заштите, као и да учини вероватним (али не и да докаже) да је према њему предузета штетна радња због повезаности са узбуњивачем.

Члан 18.

Лице које тражи податке у вези са информацијом има право на заштиту као узбуњивач ако учини вероватним да је према њему предузета штетна радња због тражења тих података.

Члан 19.

Лице које је овлашћено за пријем информације дужно је да штити податке о личности узбуњивача, односно податке на основу којих се може открити идентитет узбуњивача, осим ако се узбуњивач не сагласи са откривањем тих података, у складу са законом који уређује заштиту података о личности.

Свако лице које сазна податке из става 1. овог члана дужно је да чува те податке.

Лице овлашћено за пријем информације дужно је да приликом пријема информације обавести узбуњивача да његов идентитет може бити откривен надлежном органу ако без откривања идентитета узбуњивача не би било могуће поступање тог органа, као и да га обавести о мерама заштите учесника у кривичном поступку.

Ако је у току поступка неопходно да се открије идентитет узбуњивача, лице овлашћено за пријем информације дужно је да о томе, пре откривања идентитета, обавести узбуњивача.

Подаци из става 1. овог члана не смеју се саопштити лицу на које се указује у информацији, ако посебним законом није другачије прописано.

Члан 20.

Забрањена је злоупотреба узбуњивања.

Злоупотребу узбуњивања врши лице које:

- достави информацију за коју је знало да није истинита,
- поред захтева за поступање у вези са информацијом којом се врши узбуњивање тражи противправну корист.

Члан 21.

Информација може да садржи тајне податке.

Ако су у информацији садржани тајни подаци, који су дефинисани у складу са Законом о тајности података, као и другим прописима о тајности података, узбуњивач и друга лица су дужни да се придржавају општих и посебних мера заштите тајних података прописаних законом који уређује тајност података. Тајни подаци се нарочито односе на националну безбедност Републике Србије, јавну безбедност, односе Републике Србије са другим државама, међународним организацијама и другим међународним субјектима.

Под тајним подацима сматрају се подаци који су у складу са прописима о тајности података претходно означени као тајни. Уколико одређени податак није претходно био класификован и означен неким од степена тајности, одредба члана 20. Закона неће се примењивати и узбуњивач не би требало да трпи штетне последице због разоткривања таквог податка.

Ако су у информацији садржани тајни подаци, узбуњивач је дужан да се прво обрати послодавцу, а ако се информација односи на лице које је овлашћено да поступа по информацији, информација се подноси руководиоцу послодавца.

У случају да послодавац није у року од 15 дана поступио по информацији у којој су садржани тајни подаци, односно ако није одговорио или није предузео одговарајуће мере из своје надлежности, узбуњивач се може обратити овлашћеном органу.

У случају да се информација односи на руководиоца послодавца, информација се подноси овлашћеном органу.

Ако су у информацији садржани тајни подаци, узбуњивач не може узбунити јавност, ако законом није другачије одређено.

Члан 22.

Послодавац је дужан да, у оквиру својих овлашћења, заштити узбуњивача од штетне радње, као и да предузме неопходне мере ради обустављања штетне радње и отклањања последица штетне радње.

Послодавац не сме чињењем или нечињењем да стави узбуњивача у неповољнији положај у вези са узбуњивањем, а нарочито ако се неповољнији положај односи на: запошљавање; стицање својства приправника или волонтера; рад ван радног односа; образовање, оспособљавање или стручно усавршавање; напредовање на послу, оцењивање, стицање или губитак звања; дисциплинске мере и казне; услове рада; престанак радног односа; зараду и друге накнаде из радног односа; учешће у добити послодавца; исплату награде и отпремнине; распоређивање или премештај на друго радно место; непредузимање мера ради заштите због узнемиравања од стране других лица; упућивање на обавезне здравствене прегледе или прегледе ради оцене радне способности.

Члан 23.

Забрањено је предузимати штетне радње.

Штетна радња је свако чињење или нечињење у вези са узбуњивањем којим се узбуњивачу или лицу које има право на заштиту као узбуњивач угрожава или повређује право, односно којим се та лица стављају у неповољнији положај, укључујући злостављање или дискриминацију, у вези са узбуњивањем.

У случајевима наношења штетних последица због узбуњивања, узбуњивач и повезано лице имају право на накнаду штете. На основу посебног закона о условима за накнаду штете, врсти штете и обиму накнаде штете примењиваће се прописи облигационог права, тако да узбуњивач и лице које ужива заштиту као узбуњивач имају право на потпуну накнаду штете (материјалне и нематеријалне) која им је нанета због узбуњивања.

Члан 24.

Узбуњивач према коме је предузета штетна радња у вези са узбуњивањем има право на судску заштиту.

Судска заштита се остварује подношењем тужбе за заштиту у вези са узбуњивањем надлежном суду, у року од шест месеци од дана сазнања за предузету штетну радњу, односно три године од дана када је штетна радња предузета.

Члан 25.

Овај акт објавити на огласној табли послодавца дана 2.12.2015. године, као и на његовој интернет страници, а он ступа на снагу осмог дана од дана објављивања.

В.д. директора

Славица Јелача